

## תנ"ך

### הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

|           |   |        |   |                   |
|-----------|---|--------|---|-------------------|
| פרק ראשון | — | (20×2) | — | 40 נקודות         |
| פרק שני   | — | (20×1) | — | 20 נקודות         |
| פרק שלישי | — | (14×2) | — | 28 נקודות         |
| פרק רביעי | — | (12×1) | — | 12 נקודות         |
| סך הכול   | — |        |   | <u>100 נקודות</u> |

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.  
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.  
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.  
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

**בהצלחה!**

## השאלות

### פרק ראשון — בראשית (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה — 20 נקודות).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לסעיף א — 6 נקודות; לסעיפים ב-ג — 7 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק כ"א, פסוקים א'-כ"א.

א. בפרק זה מסופר על גירוש הגר וישמעאל מבית אברהם.

קרא פסוקים א'-י"א.

(1) מי יזם את הגירוש של ישמעאל והגר ומדוע? בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

(2) הסבר מה היה יחסו של אברהם ליוזמת הגירוש. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים י"ד – ט"ז.

(1) על פי המסופר בפסוקים י"ד-ט"ו, יש המבקרים את אברהם וטוענים שנהג כלפי הגר בחוסר אחריות. הסבר

ביקורת זו ובסס אותה על הפסוקים. (3 נקודות)

(2) על פי המסופר בפסוקים ט"ו-ט"ז, יש המבקרים את התפקוד של הגר כאם. הסבר מה יכולה להיות הביקורת.

לדעתך, האם הביקורת מוצדקת? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים ט"ו-כ"א ואת פירוש ספורנו לפסוק י"ט.

"ויפקח אלהים את עיניה". נתן בה דעת להכיר מקום מים שהיה שם, כי לא הייתה סומא [עיוורת] קודם לכן".

על פי פירוש ספורנו, פקיחת העיניים היא מטפורה.

(1) על פי פסוקים ט"ו-ט"ז, הסבר מה גרם להגר לא להבחין בבאר. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ז-י"ח, הסבר כיצד נתן ה' דעת להגר. (3 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק מ"א, פסוקים א'-ח', פסוקים ט"ו-ל"ו ופסוקים מ"ב-נ"ב.

א. קרא פסוקים א'-ח'.

(1) הבא מן הפסוקים ראיה אחת המלמדת שפרעה היה נסער מחלומותיו, והסבר אותה. (3 נקודות)

(2) הסבר מדוע היה פרעה נסער מחלומותיו. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים כ"ה-ל"ו.

(1) הבא מפסוקים אלה ראיה אחת המלמדת שיוסף מבקש להוכיח לפרעה את סמכותו כפותר חלומות.

הסבר את דבריך. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים שכאשר יוסף מציע את התוכנית הכלכלית לפרעה, הוא רומז שהוא עצמו האדם הראוי לנהל אותה.

הבא ראיה אחת מן הכתוב המבססת טענה זו. הסבר את דבריך. (3 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים מ"ב-מ"ו.

מפסוקים אלה אפשר ללמוד שיוסף השתלב היטב בתרבות מצרים. הבא דוגמה אחת לביסוס קביעה זו,

והסבר אותה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים נ'-נ"ב.

בחר באחד ממדרשי השם שבפסוקים אלה, והסבר כיצד הוא מבטא את הרצון של יוסף להתחיל בחיים

חדשים במצרים. (3 נקודות)

3. קרא **בראשית**, פרק מ"ב, פסוקים ה'-כ"ב.

א. קרא פסוקים י"ד-כ'.

בפסוקים אלה מתואר יחס קשה של יוסף כלפי אחיו.

(1) מה דרש יוסף מן האחים במפגש הראשון איתם, ומה הוא דרש מהם כעבור שלושה ימים? (3 נקודות)

(2) כיצד דברי יוסף בפסוק י"ח יכולים להסביר את השינוי בדרישתו? (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים ז'-ט'.

(1) קרא את דברי הרמב"ן לפסוק ח'.

"ועוד היה מכירם, מדעתו [מידיעתו] שיבואו שם, והם לא הכירוהו, שלא נתנו ליבם שיהיה העבד אשר מכרו לישמעאלים הוא השליט על הארץ".

על פי הרמב"ן, כיצד ייתכן שיוסף הכיר את אחיו, והם לא הכירו אותו? (3 נקודות)

(2) קרא גם **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים ט"ז-כ'.

בפסוקים אלה מתואר מצב מנוגד למצב שמתואר בפרק מ"ב, פסוקים ז'-ט'. הסבר את הניגוד בין שני

המצבים, ובסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא **בראשית**, פרק מ"ב, פסוקים כ"א-כ"ב וגם **בראשית**, פרק ל"ז, פסוקים כ"ג-כ"ה.

(1) מהו הפרט החדש בנוגע ליוסף, שנמסר בדברי האחים במצרים ולא הוזכר בסיפור המכירה? (4 נקודות)

(2) לדעתך, מדוע פרט זה מוזכר בפרק מ"ב ואינו מוזכר בסיפור המכירה? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

**פרק שני — שמות (20 נקודות)**

ענה על אחת מן השאלות 4-5 (20 נקודות לשאלה).

בכל שאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לסעיף א — 6 נקודות; לסעיפים ב-ג — 7 נקודות).

4. קרא שמות, פרק י"ד, פסוקים א'-י"ד ופסוקים כ"ה-ל"א.

קרא פסוקים א'-ה'.

א. (1) ציין מהי ההנחיה של ה' למשה בפסוקים אלה, והסבר את מטרתה. (3 נקודות)

(2) על פי פסוק כ"ה, האם הושגה המטרה? נמק את דבריך. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים י'-י"ד ואת פירושו של ראב"ע לפסוק י"ג.

"יש לתמוה: איך ירא [יפחד] מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם? ולמה לא יילחמו על

נפשם ועל בניהם? [...] כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול

מצרים ונפשו שפלה. ואיך יוכל עתה להילחם עם אדוניו".

(1) הסבר את השאלה שראב"ע שואל בפירושו ואת תשובתו על השאלה. (3 נקודות)

(2) הסבר כיצד אפשר לבסס את תשובת ראב"ע על דברי העם למשה בפסוקים י"א-י"ב. (4 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים י'-י"ג ופסוקים ל'-ל"א.

השימוש במילים מן השורש ר-א-ה ומן השורש י-ר-א בפסוקים אלה מלמד על השינוי הפנימי שחל בבני ישראל.

הסבר קביעה זו ובסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים כ"ו-ל'.

הסבר כיצד המראה של המצרים, המתואר בפסוקים אלה, מסייע לבני ישראל בתהליך הנפשי של הוצאתם

מעבדות לחירות. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

5. קרא שמות, פרק ל"ד, פסוקים א'-ט"ז ופסוקים כ"ט-ל"ה.

א. קרא פסוקים י'-ט"ז.

בפסוקים אלה ה' נענה לבקשה של משה ומחדש את הברית עם העם.

(1) ציין התחייבות אחת של ה' כלפי העם בברית המתחדשת, והסבר אותה. (3 נקודות)

(2) ציין התחייבות אחת הנדרשת מן העם בברית זו, והסבר אותה. (3 נקודות)

ב. על פי פסוקים ה'-ח', ה' מתגלה אל משה ומציג לפניו כמה מתכונותיו. תכונות אלה מכונות "י"ג מידות".

(1) י"ג המידות מוזכרות בתפילות בחודש אלול ובחודש תשרי.

מדוע התכונות שבפסוקים ו'-ז' מוזכרות דווקא בתפילות הנאמרות בימים אלה? ציין שתי סיבות שונות.

הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) ציין מה משה מבקש מה' על פי פסוק ט', והסבר מדוע הבקשה באה מייד לאחר הצגת י"ג המידות של ה'.

(3 נקודות)

ג. קרא פסוקים כ"ט-ל"ה.

(1) האומן מיכלאנג'לו יצר את הפסל "משה" בהשראת פסוקים אלה. על ראשו של משה הוא פיסל שתי קרניים

קצרות. כיצד הבין מיכלאנג'לו את הפועל "קָרַן" במשפט "והנה קָרַן עור פניו" (פסוק ל')?

קרא גם את פירוש ראב"ע לפסוק כ"ט.

"וזה בעבור שנראה הכבוד על פניו, על כן הזהירו כזוהר הרקיע".

כיצד פירש ראב"ע את הפועל "קָרַן" בפסוק זה? (4 נקודות)

(2) הבא ראיה אחת מפסוקים כ"ט-ל"ה, התומכת בפירוש של ראב"ע, והסבר כיצד היא תומכת בפירוש זה.

(3 נקודות)

**פרק שלישי — נושאי הבחירה** (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-10 (לכל שאלה — 14 נקודות).

ענה על סעיף א חובה (6 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (8 נקודות).

**שיבת ציון**

6. קרא תהלים, פרק קכ"ו.

א שִׁיר הַמַּעֲלֹת בְּשׁוּב ה' אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אֲזַיִּמְלֵא שְׁחֹק פִּינִי וּלְשׁוֹנִי רִנָּה אֲזַיִּאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים: הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה ה' אֶת־שְׁבוּתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנֶגֶב: הֲזָרְעִים בְּדִמְעָה שְׁבִיתָנוּ בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבִכְהָ נִשָּׂא מִשָּׁךְ־הַזֶּרַע בְּאִיבָא בְּרִנָּה נִשָּׂא אֶלְמִתָּיו:

ענה על סעיף א — חובה.

א. (1) מהו האירוע ההיסטורי שנרמז במזמור, ובאיזו שנה לועזית הוא התרחש?

בסס את דבריך על הכתוב.

(2 נקודות)

(2) יש הטוענים כי במזמור קכ"ו יש רמזים לתקופות בצורת שהיו בארץ. הבא שתי ראיות מן המזמור המבססות

טענה זו, והסבר אותן. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים א'-ג'.

(1) הסבר את הביטוי "היינו כחלמים" בהקשרו. (3 נקודות)

(2) קרא את פסוק ב' ואת פסוק ג'. על פי כל אחד מן הפסוקים, הסבר מה גרם לעם לשמוח. (5 נקודות)

ג. על הפרוכת (אריג רקום) שכיסתה את ארון הקבורה של בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, נכתב הפסוק: "הזרעים בדמעה ברנה יקצרו" (פסוק ה').

לדעתך, מדוע נכתב פסוק זה על הפרוכת של ארון הקבורה של חוזה המדינה? נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

7. קרא ירמיה, פרק ז', פסוקים א'-י"ט.

א  
הַדְּבַר אֲשֶׁר-הָיָה  
ב אל-ירמיהו מאת ה' לאמר: עֲמֹד בַּשַּׁעַר בֵּית ה' וקראת  
שֵׁם אֶת-הַדְּבַר הַזֶּה ואמרת שמעו דְּבַר-ה' כָּל־יְהוּדָה  
ג הַבָּאִים בַּשַּׁעֲרִים הָאֵלֶּה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַה': כֹּה-  
אָמַר ה' עֲבֹאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הֵיטִיבוּ דְרֹכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם  
ד ואֲשַׁכְנָה אִתְּכֶם בְּמָקוֹם הַזֶּה: אֶל-תִּבְטְחוּ לָכֶם אֶל-דְּבָרֵי  
ה הַשָּׁקֶר לֵאמֹר הִיכָל ה' הִיכָל ה' הִמָּה: כִּי אִם-  
ו הֵיטִיב הֵיטִיבוּ אֶת-דְּרֹכֵיכֶם וְאֶת-מַעַלְלֵיכֶם אִם-עָשׂוּ תַעֲשׂוּ  
ז מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ: גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ וְדָם  
ח נָקִי אֶל-תִּשְׁפְּכוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִלְכוּ  
ט לְדַע לָכֶם: וְשִׁכַּנְתִּי אִתְּכֶם בְּמָקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי  
י לְאַבְוֹתֵיכֶם לְמֶן-עוֹלָם וְעַד-עוֹלָם: הִנֵּה אֲתֶם בְּטָחִים לָכֶם  
יֵלֶךְ דְּבָרִי הַשָּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל: הִגְבַּהּ רֵצֶחַ וְנָאֵף וְהִשְׁבַּע  
י לַשָּׁקֶר וְקִטֵּר לַבַּעַל וְהָלַךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-  
יא יַדְעֶתֶם: וּבֵאתֶם וַעֲמַדְתֶּם לִפְנֵי בֵּית הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי  
יב עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם נִצְלָנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל-הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה:  
יג הַמַּעֲרַת פְּרָעִים הִיָּה הַבֵּית הַזֶּה אֲשֶׁר-נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו  
יד בְּעֵינֵיכֶם גַּם אֲנֹכִי הִנֵּה רֹאֵתִי נֹאס־ה': כִּי לֹכֹז־נָא אֶל-  
טו מִקוּמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילֹו אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בְּרֹאשׁוֹנָה וְרֹאֵה  
טז אֵת אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי רַעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה יַעַן  
יז עֲשׂוֹתְכֶם אֶת-כָּל-הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה נֹאס־ה' וְאִדְּבַר אֲלֵיכֶם  
יח הַשָּׁם וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְאִקְרָא אִתְּכֶם וְלֹא עָנִיתֶם:  
יט וְעָשִׂיתִי לְבֵית וְאֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אֲתֶם בְּטָחִים בּוֹ  
כ וּלְמָקוֹם אֲשֶׁר-נָתַתִּי לָכֶם וּלְאַבְוֹתֵיכֶם כֹּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשִׁלֹו:  
כא וְהִשְׁלַכְתִּי אִתְּכֶם מֵעַל פָּנַי כֹּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם  
כב אֵת כָּל-זֶרַע אֲפִרִּים: וְאַתָּה אֶל-תִּתְפַּלֵּל וּבַעֲד־  
כג הָעָם הַזֶּה וְאֶל-תִּשָּׂא בַעֲדָם רְנָה וְתִפְלָה וְאֶל-תִּפְגַּע־בִּי  
כד כִּי־אֵינִי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ: הַאֵינְךָ רֹאֶה מָה הִמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי  
כה יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם: הַבָּנִים מְלַקְטִים עֵצִים וְהָאֲבוֹת  
כו מְבַעֲרִים אֶת-הָאֵשׁ וְהַנְּשִׁים לִשְׁוֹת בַּצֶּק לַעֲשׂוֹת כְּוֹנִים  
כז לְמַלְכַת הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ נֹסְכִים לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִסְנִי:  
כח הֲאֵתִי הֵם מְכַעֲסִים נֹאס־ה' הֲלוֹא אֲתֶם לְמַעַן בִּשְׁת  
כט פְּנִיהֶם:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)



ענה על סעיף א – חובה.

**א.** קרא פסוקים א'- י'.

(1) ציין שתי דרישות שהעם נדרש למלא כדי שה' ישאיר אותו בארץ. (3 נקודות)

(2) ירמיהו יוצא נגד תפיסה שרווחה בעם. מהי תפיסה זו? הסבר את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

(3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

**ב.** (1) קרא פסוקים י"ב-ט"ו. ירמיהו טוען באוזני העם שאירועים היסטוריים שהתרחשו בעבר מלמדים שאירועים

דומים עלולים להתרחש גם בעתיד.

מה הם שני האירועים שהנביא מזכיר, וכיצד אירועים אלה מוכיחים את טענתו? (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים ג'-ז'. על פי פסוקים אלה, האם דברי הפורענות הקשים של ירמיהו הם גזרה שאין לשנותה?

נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (5 נקודות)

**ג.** קרא פסוקים א'-ז' ופסוקים ט"ז-י"ט.

על פי פסוקים אלה, הסבר את התפקיד הכפול של ירמיהו. בסס את דבריך על הכתוב.

8. קרא דברים, פרק כ"ד, פסוקים י' - כ"ב.

כִּי־תֵשֶׁה בָּרַעַךְ  
 יֵא מִשָּׂאת מְאוֹמָה לֹא־תָבֹא אֶל־בֵּיתוֹ לַעֲבֹט עֲבָטוֹ: בַּחוּץ  
 תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה נִשֶּׂה בּוֹ יוֹצֵיא אֵלֶיךָ אֶת־הָעֲבוֹט  
 יֵג הַחוּצָה: וְאִם־אִישׁ עֲנִי הוּא לֹא תִשָּׁכַב בְּעֲבָטוֹ: הִשָּׁב תִּשָּׁב  
 לוֹ אֶת־הָעֲבוֹט כִּבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכֶּךָ וְלֹךְ  
 יֵד תַּהֲיֶה צְדָקָה לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ: לֹא־תַעֲשֶׂק  
 שָׂכִיר עֲנִי וְאֶבְיוֹן מֵאֲחֶיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ:  
 טו בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שָׂכָרוֹ וְלֹא־תָבֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו  
 הוּא נִשָּׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֱלֹהִים: וְהָיָה בְּךָ  
 טז חֶטָּא: לֹא־יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־  
 יז יוֹמְתוּ עַל־אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוֹמְתוֹ: לֹא תִטָּה  
 יח מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְלֹא תַחֲבֹל בְּגַד אֲלֻמְנָה: וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ  
 בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מְצֻוֶּה לַעֲשׂוֹת  
 יט אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: כִּי תִקְצֹר קִצְרֶךָ בְּשָׂדֶךָ וּשְׂכַחַת  
 עֹמֶר בְּשָׂדֶה לֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמְנָה יִהְיֶה  
 כ לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ: כִּי  
 תַחֲבֹט זֵיתְךָ לֹא תִפְאֹר אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמְנָה יִהְיֶה:  
 כא כִּי תִבְצֹר בְּרִמְכָּ לֹא תַעֲזֹל אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹאֲלֻמְנָה יִהְיֶה:  
 כב וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מְצֻוֶּה לַעֲשׂוֹת  
 אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה:

ענה על סעיף א — חובה.

א. הסבר את המטרה של הזכרת ה' בפסוק י"ג ואת המטרה של הזכרת ה' בפסוק ט"ו.

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוק ט"ז וגם שמות, פרק כ', פסוק ה' (מן המילים: "כי אנכי ה' אלהיך אל קנא" עד סוף הפסוק) ויחזקאל, פרק י"ח, פסוק ד'.

איזה עקרון גמול עולה בקנה אחד עם החוק בדברים, פרק כ"ד, פסוק ט"ז, עקרון הגמול בשמות או עקרון הגמול ביחזקאל?

נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב.

ג. (1) קרא פסוקים י"ט ופסוקים י"ז-כ"ב.

אל מי המחוקק פונה, ועל איזו קבוצה באוכלוסייה הוא מגן? (2 נקודות)

(2) קרא פסוקים י"ז-י"ח ופסוקים כ"א-כ"ב.

הסבר מדוע יציאת מצרים נזכרת בפסוקים אלה. ציין שתי סיבות. (6 נקודות)

## מזמורי תהלים

9. קרא תהלים, פרק א'.

א אֲשֶׁר־הָאִישׁ אֲשֶׁר־לֹא הֵלֵךְ בְּעֶצֶת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים  
 ב לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵאמֹר לֹא יָשׁוּב: כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' הִפְעִיזוּ  
 ג וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלָה: וְהָיָה כְּעֵין שֶׁתּוֹלַע־עַל־פִּלְגֵי מַיִם  
 ד אֲשֶׁר פָּרְיוֹ וַיִּתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלָהּ לֹא־יָבוֹל וְכָל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה  
 ה יִצְלִיחַ: לֹא־כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם־כַּמֶּן אֲשֶׁר־תִּדְפְּנוּ רוּחַ: עַל־  
 ו כֵּן וְלֹא־יִקְמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צְדִיקִים:  
 ז כִּי־יִוָּדַע ה' דֶּרֶךְ צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד:

ענה על סעיף א – חובה.

א. (1) דמות הצדיק במזמור מאופיינת באמצעות שלוש פעולות שהוא אינו עושה ופעולה אחת שהוא עושה.

הסבר את שלוש הפעולות שהוא אינו עושה ואת הפעולה שהוא עושה. (4 נקודות)

(2) לדעתך, מהו המאפיין החשוב ביותר בדמותו של הצדיק במזמור זה? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. במזמור זה מובאים שני דימויים שנוגעים לגורל האישי של הצדיק ולגורלם של הרשעים.

(1) ציין את הדימוי שנוגע לגורלו האישי של הצדיק, והסבר על פי דימוי זה מהו הגמול שצפוי לו. (4 נקודות)

(2) ציין את הדימוי שנוגע לגורלם של הרשעים, והסבר על פי דימוי זה מהו הגמול שצפוי להם. (4 נקודות)

ג. (1) הבא מפסוק א' ראיה אחת המלמדת שהרשעים מתוארים כקבוצה, והסבר אותה. (2 נקודות)

(2) הרשעים הפועלים בקבוצה עלולים להניח שלא יצטרכו לתת את הדין על מעשיהם, אלא יוכלו להסתתר

מאחורי הקבוצה.

הסבר כיצד הנאמר בפסוקים ה'-ו' מפרך הנחה זו. (6 נקודות)

## ספרות החוכמה — הרהורים על החיים

10. קרא איוב, פרק ג', פסוקים א'-כ"ג.

אחר־כֵּן פָּתַח אִיּוֹב אֶת־פִּיהוּ

א

וַיִּקְלַל אֶת־יוֹמוֹ:

ב וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: יָאֵבֶד יוֹם אֲוִלְדִּי בּוֹ וְהַלִּילָה אֲמֹר הִדָּה גִבֹּר:  
 ד הַיּוֹם הַזֶּהוּ יֵהִי חֶשֶׁךְ אֶל־יַדְרָשׁוּ אֱלֹהֵי מִמְעַל וְאֶל־תּוֹפֵעַ  
 ה עָלָיו נִהְרָה: יִגְאֻלְהוּ חֶשֶׁךְ וְצִלְמוֹת תִּשְׁכֹּן־עָלָיו עֲנִנָּה יִבְעֶתְהוּ  
 ו כַּמְרִירֵי יוֹם: הַלִּילָה הַזֹּאת יִקְחֶהוּ אֶפֶל אֶל־יָחַד בִּימֵי שָׁנָה  
 ז בַּמִּסְפָּר יִרְחִים אֶל־יָבֵא: הִנֵּה הַלִּילָה הַזֹּאת יֵהִי גִלְמוּד אֶל־  
 ח תִּבּוֹא רִנָּנָה בּוֹ: יִקְבְּהוּ אֲדִירֵי־יוֹם הַעֲתִידִים עֲדָר לִוִּיתָן: וַחֲשָׁכוֹ  
 י כּוֹכְבֵי נֶשֶׁף יִקּוּלְאוּר וְאֵין וְאֶל־יִרְאֶה בַּעֲפַעֲפֵי־שָׁחַר: כִּי לֹא  
 יא סָגַר דִּלְתִּי בִטָּן וּסְתֵר עֲמָל מַעֲיִנִי: לָמָּה לֹא מִרְחַם אֲמוֹת  
 יב מִבֶּטֶן יֵצְאתִי וְאִגּוּעַ: מִדּוּעַ קִדְמוֹנִי בְּרַכִּים וּמַה־שָּׂדִים כִּי  
 יג אֵינִק: כִּי־עָתָה שָׁכַבְתִּי וְאַשְׁקוּט יִשְׁנֶנָּתִי אֲזִי וַיָּנוּחַ לִי: עַם־  
 טו מַלְכִּים וַיַּעֲצִי אֶרֶץ הַבְּנִים חֲרָבוֹת לָמוֹ: אוֹ עַם־שָׂרִים זֶהָב לָהֶם  
 טז הַמַּמְלָאִים בִּתְיָהֶם כֶּסֶף: אוֹ כִנְפֵל טָמוֹן לֹא אֶהְיֶה כְּעֵלָלִים  
 יז לֹא־דָאוּ אוֹר: שֵׁם רִשְׁעִים חִדְלוּ רָגְזוּ וְשֵׁם יָנוּחוּ וַיִּגְעִי כָח:  
 יח יָחַד אֲסִירִים שְׂאֲנָנוּ לֹא שָׁמְעוּ קוֹל נִגְשׁ: קִטָּן וְגָדוֹל שֵׁם הוּא  
 כ וְעֶבֶד חֶפְשִׁי מֵאֲדָנָיו: לָמָּה יִתֵּן לַעֲמָל אוֹר וְחַיִּים לְמָרִי נָפֶשׁ:  
 כב הַמַּחֲכִים לָמוֹת וַאֲיֻנָּנוּ וַיַּחֲפְּרֶהוּ מִמִּטְמוֹנִים: הַשְׁמַחִים אֵלַי־  
 כג גִּיל יִשְׁיִשׁוּ כִּי יִמְצְאוּ־קִבְרִי: לַגִּבֹּר אֲשֶׁר־דָּרְכוּ נִסְתָּרָה וַיִּסָּךְ  
 אֱלֹהֵי בַעֲדוֹ:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על סעיף א — **חובה**.

**א.** קרא פסוקים א'-ט'.

איוב מקלל את יום היוולדו ואת הלילה שנוצר בו.

בקללות של איוב יש כמה רכיבים:

— הוא מביע רצון שהמועדים האלה יתבטלו.

— הוא מבקש שחושך ואפלה ישררו ביום ובלילה האלה.

— הוא מזמין כוחות לא אנושיים לממש את הקללות.

בחר בשניים מן הרכיבים האלה בקללות של איוב. הבא ראיה אחת מן הכתוב לכל רכיב שבחרת בו, והסבר אותה (סך הכול — שתי ראיות).

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

**ב.** קרא פסוקים י"ג-י"ט.

הבא מפסוקים אלה שתי ראיות לטענה של איוב שלמוות יש יתרון על החיים, והסבר כל ראיה.

**ג.** קרא פסוק כ' ופסוק כ"ג וגם **איוב**, פרק ב', פסוק י'.

בפרק ג' נראה שאיוב איננו נוהג על פי הדברים שהוא עצמו אמר בפרק ב' פסוק י'. הסבר טענה זו על פי פרק ג',

פסוק כ' או פסוק כ"ג.

## פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על סעיף א חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ד (5 נקודות).

11. קרא מלכים ב, פרק ד', פסוקים א'-י"ז.

א וַאֲשֶׁה אַחַת מִנְּשֵׁי  
בְנֵי־הַנְּבִיאִים צִעְקָה אֶל־אֱלִישֶׁע לֵאמֹר עֲבֹדְךָ אִישִׁי מָתָּה  
וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבֹדְךָ הִיָּה יָרָא אֶת־הָיָה וְהַנְּשָׂה בָּא לִקְחַת  
אֶת־שְׁנֵי יָלְדָיו לֹא לַעֲבָדִים: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע מַה אֶעֱשֶׂה־  
לָךְ הַגִּידִי לִי מִה־יֵשׁ־לְכִי בַּבַּיִת וְהִיאָמַר אֵין לְשַׁפְּחָתְךָ כָּל־  
בַּבַּיִת כִּי אֶס־אֶסוּךָ שָׁמֶן: וַיֹּאמֶר לָכִי שְׁאֲלִי־לָךְ כָּלִים מִן־  
הַחוּץ מֵאֵת כָּל־שִׁכְנֵיכִי כָּלִים רַקִּים אֶל־תִּמְעִיטִי: וּבָאת  
וְסִגְרַת הַדֹּלֶת בַּעֲדֶךָ וּבַעֲד־בְּנִיךָ וַיִּצְקֶתָ עַל כָּל־הַכָּלִים הָאֵלֶּה  
וְהַמֶּלֶא תִסָּעִי: וְתִלָּךְ מֵאֵתוֹ וְתִסְגֹּר הַדֹּלֶת בַּעֲדָהּ וּבַעֲדֵךְ בָּנֶיהָ  
וְהֵם מְגִישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מֵיִצְקָתָ: וַיְהִי כַּמֶּלֶאֶת הַכָּלִים  
וְהִיאָמַר אֶל־בָּנֶיהָ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד  
כָּלִי וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶן: וְתָבֹא וְתִגַּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר  
לָכִי מְכֹרִי אֶת־הַשָּׁמֶן וְשִׁלַּמִּי אֶת־נְשִׁיכִי וְאַתָּה בְּנִיכִי תַחֲיִי  
בְּנוֹתָר: וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹד אֱלִישֶׁע אֶל־שׁוֹנִם  
וְשֵׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וּתְחֻזָּק־בּוֹ לֹאכַל־לֶחֶם וַיְהִי מִדֵּי עֲבָדוֹ יֹסֵר  
שְׁמָה לֹאכַל־לֶחֶם: וְהִיאָמַר אֶל־אִשָּׁה הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי  
אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד: נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלִית־  
קִיר קִטְנָה וְנִשְׁמִים לוֹ שֵׁם מְטָה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה וְהִיָּה  
בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יֹסֵר שְׁמָה: וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שְׁמָה וַיֹּסֵר אֶל־  
הָעִלְיָה וַיִּשְׁכַּב־שְׁמָה: וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחִזִּי נַעֲרוֹ קְרָא לְשׁוֹנָמִית  
הַזֹּאת וּקְרָא־לָהּ וְתַעֲמֵד לִפְנֵינוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אִמְרָ־נָא אֵלֶיהָ  
הִנֵּה חֲרָדָת וְאֵלֵינוּ אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מַה לַּעֲשׂוֹת לָךְ  
הִישׁ לְדַבֵּר־לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־שָׂר הַצָּבָא וְהִיאָמַר בְּתוֹךְ  
עַמִּי אֲנִי יֹשֵׁבֶת: וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחִזִּי אֲבֹל  
בֵּן אֵין־לָהּ וְאִישָׁהּ זָקֵן: וַיֹּאמֶר קְרָא־לָהּ וּקְרָא־לָהּ וְתַעֲמֵד  
בַּפֶּתַח: וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כַּעַת חִיָּה אֵתִי חֲבֵקֶת בֵּן וְהִיאָמַר  
אֶל־אֲדֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־תִּכְזֹּב בְּשַׁפְּחָתְךָ: וְתִהְיֶה הָאִשָּׁה  
וְתִלָּךְ בֵּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כַּעַת חִיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע:

\* אסוך — כלי קטן לאחסון שמן.

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

ענה על סעיף א – חובה.

א. בקטע זה יש שני סיפורים על שתי נשים. באחד מסופר שאלישע סייע לאלמנה, ובשני מסופר על אישה שסייעה לאלישע.

(1) קרא פסוקים א'-ז'.

הסבר כיצד סייע אלישע לאישה האלמנה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים ח'-י"א.

הסבר כיצד סייעה האישה לאלישע. (3 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים ב'-ד' ופסוק ו'.

הנס בסיפור מתבטא הן בשפע הלא צפוי של השמן הן בהפסקת זרימתו בדיוק בזמן המתאים.

הסבר את שני החלקים של הקביעה הזאת. בסס את דבריך על הכתוב.

ג. (1) קרא פסוק ח' וגם שמואל א, פרק כ"ה, פסוק ב'.

מהי משמעות התואר "גדולה" המיוחס לאישה שגרה בשונם?

(2 נקודות)

(2) קרא פסוק י"ג. מה עוד אפשר ללמוד מתגובת האישה משונם על מעמדה בחברה?

(3 נקודות)

ד. קרא פסוקים י"ד-ט"ז. הסבר כיצד דברי האישה יכולים להסביר מדוע היא לא ביקשה מאלישע שיעשה עבורה דבר.

## בהצלחה!